

بهداشت و بیماری ها**بیماری های ویروسی ماهیان دریائی تهدیدی فراوری پرورژه های جدید پرورش ماهی در قفس (Cage culture) در خلیج فارس و دریای عمان**سید جلیل ذریه زهرا^{۱*}، میلاد عادل^۲^۱ دانشیار پژوهشی و عضو هیات علمی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور^۲ دانش آموخته دکتری تخصصی بهداشت و بیماری های آبزیان موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

* نویسنده مسئول: zorrieh@yahoo.com

واژه های کلیدی: خلیج فارس و دریای عمان، نکروز عصبی ویروسی، نکروز عفونی لوزالمعده، پرورش ماهی در قفس

امروزه بروز بیماری های ویروسی خطرناکی همچون (VNN) و (IPN) به عنوان یکی از تهدیدات اصلی در صنعت پرورش ماهی در قفس (Cage culture) محسوب می گردند. از طرفی توسعه صنعت پرورش ماهی قزل آلا در دهه های اخیر در ایران همراه با واردات تخمهای چشم زده از سایر کشور ها و نقل و انتقال بچه ماهی و تخم چشم زده از یک استان به استانی دیگر بوده و در نهایت موجب گسترش سریع برخی از عوامل بیماریزای عفونی و بروز بیماریهای ویروسی و باکتریایی خطرناک در کشور شده است. بر اساس یافته های بالینی و کالبد گشایی، سن و سائز ماهیان مبتلا و نوع تلفات مشاهده شده در مراکز تکثیر و پرورش ماهی قزل آلا پرورشی کشور، در برخی استانها و نتایج حاصل از بررسیهای آزمایشگاهی که با استفاده از روشهای مولکولی (RT-PCR)، کشت سلولی، سرولوژیک (ELISA) و (IFAT) و آسیب شناسی بافتی، وجود بیماری ویروسی نکروز عفونی پانکراس (IPN) در ماهیان قزل آلا پرورشی کشور گزارش گردیده است. بیماری نکروز عفونی پانکراس (IPN) بیماری ویروسی حاد آزاد ماهیان بخصوص ماهی قزل آلا رنگین کمان می باشد. بیماری مذکور می تواند منجر به تلفات صددرصدی بچه ماهیان در سنین کمتر از ۶ ماه و تلفات شدید تخم و لاروهای یک گرمی قزل آلا گردد. عامل بیماری Bimavirus است که به شرایط محیطی مختلف نظیر دما، شوری و pH بسیار مقاوم می باشد. از سوی دیگر با توجه به مطالعات انجام شده توسط نویسنده طی ده سال اخیر، با اطمینان می توان از آلوده بودن دریای خزر به ویروس بیماری (VNN) سخن گفت ضمن آنکه در سالهای اخیر با گزارش های مکرر از وقوع بیماری (IPN) در کشور روبرو بوده ایم. با صدور موافقت های

اصولی جدید جهت پرورش ماهی در قفس (Cage culture) از سوی سازمان شیلات ایران در آبهای شمال و جنوب کشور، خطر بروز بیماریهای (VNN) و (IPN) در بچه ماهیان پرورش یافته در قفس بیش از پیش احساس می شود. ضمن آنکه در مطالعات انجام شده توسط نویسندگان این مقاله و نیز مقاله اخیر Dr. Azad Ismail Saheb محقق موسسه تحقیقاتی KISR کشور کویت، رد پای وقوع بیماری (VNN) در آبهای خلیج فارس و دریای عمان مشاهده شده است که خطر قریب الوقوع این بیماری نوظهور و جهان گستر را در منطقه بیش از پیش آشکار می سازد. در این مقاله به ابعاد گوناگون احتمال رخداد این دو بیماری و راههای کنترل و پیشگیری از بروز این دو بیماری ویروسی مهلک که هیچگونه راه درمانی برای آن متصور نیست با تکیه بر تجربیات کشور های موفق پرداخته خواهد شد.

